Os coñecidos guerreiros de Xián realizáronse coa finalidade de que escoltasen o mausoleo do primeiro emperador chinés logo da súa morte

ACHADO Descobren en China un edificio subterráneo de 30 metros de altura sepultado no mausoleo do primeiro emperador chinés, escoltado polos guerreiros de terracota

Os misterios de **Xián**

Os arqueólogos pensan que podería servir para que "a alma do emperador pasase a mellor vida"

Efe · Pequín

Arqueólogos chineses confirmaron, despois de cinco anos de investigación, a existencia dunha misteriosa construción de 30 metros de altura sepultada no vasto mausoleo do primeiro emperador chinés, escoltado polos soados guerreiros de terracota. Segundo informou onte a axencia estatal, Xinhua, a edificación está rodeada por muros graduados e podería servir para que "a alma do emperador pasase a mellor vida".

Desde o ano 2000, os arqueólogos utilizaron tecnoloxía sensorial remota para estudar a estrutura interna do mausoleo, cuxa escavación está suspendida desde hai anos debido a que os medios utilizados en China non garanten a conservación do que descúbrase.

A construción encontrada recentemente está sepultada sobre a tumba principal e cada muro conta con nove chanzos, explicou Duan Qingbo, investigador do Instituto de Arqueoloxía de Shaanxi, provincia norteña onde está situada Xián, a cidade que acolle o mausoleo do primeiro emperador.

Un campesiño deu co exército inmortal en 1974

Qin Shi Huang (221-206 a.C.) comezou a reinar cando só tiña trece anos, foi o primeiro emperador que conseguiu unificar o país e estableceu o seu capital preto de Xián, onde en 1974 un campesiño descubriu os guerreiros de terracota. Ata agora desenterráronse só un milleiro dos 8.000 guerreiros que, segundo os expertos, escoltaban a tumba. As investigacións realizadas ata agora estiman que o mausoleo ten 2,13 quilómetros cadrados de superficie e, xunto a outras 181 tumbas estendidas pola zona, cobre unha superficie total de 60 quilómetros cadrados.

Uns 720.000 obreiros traballaron durante 38 anos para construír esta monumento funerario que, segundo a lenda, esconde un vasto palacio subterráneo con ríos de mercurio e teitos de perlas e diamantes que representan as estrelas e o ceo. Os arqueólogos tamén descubriron que estes guerreiros se realizaron nun forno cercano a onde agora se atopou a estraña construción. ●

DATOS

China prohibe os gases CFC

A produción de gases CFC (clorofluorocarbonados), principais causantes do burraco na capa de ozono, quedou prohibida onte en China, e as últimas seis fábricas que aínda os elaboraban suspenderán as súas actividades. O veto anunciouno a Administración Estatal de Protección Ambiental e enmárcase nos compromisos de Pequín co Protocolo de Montreal.

CAMBIO CLIMÁTICO ■ Empeza a haber pragas en lugares de Cataluña e na conca do Ebro que poden deixar ó seu paso fortes reaccións alérxicas

O quecemento fai proliferar o mosquito tigre e a mosca negra

Un é invasor e o outro autóctono, pero ambos os insectos empezaron a proliferar na mesma zona, lugares de Cataluña e na conca do Ebro, deixando ó seu paso fortes reaccións alérxicas. Trátase do mosquito tigre e da mosca negra, e a súa expansión podería estar vinculada ó cambio climático.

Segundo Raimundo Oteruelo, entomólogo da Universidade Complutense de Madrid, é "moi difícil" que estes insectos aparezan en centros urbanos como Madrid porque a mosca negra críase en ríos ou en fervenzas con augas moi limpas e o mosquito tigre en pozas estancadas. Ademais, o un e o outro prefiren zonas húmidas e con vexetación, polo que sería "raro" que entrasen nas casas.

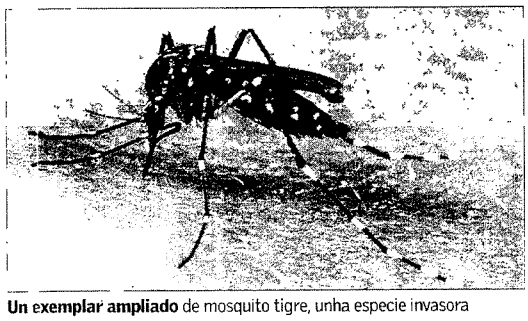

Un exemplar ampliado de mosquito tigre, unha especie invasora

Segundo Oteruelo, a maior proliferación destes insectos na última década podería estar relacionada co aumento de temperatura producido na península polo cambio climático, xa que "se acelera o ciclo vital do insecto e prodúcense maior número de xeracións".

O científico puntualizou que a mosca negra non é unha especie "invasora" como o mosquito tigre e que baixo esta denominación común inclúense distintos xéneros da familia dos simúlidos. O mosquito tigre (*Aedes albopictus*) é unha especie invasora detectada por primeiras vez en España en Cataluña. O seu maior risco estriba en que se poida converter en portador do dengue e da febre amarela. ● EFE

PROTOTIPO

■ Xera luz e produce calor

Deseñan un motor para invernadoiros libre de CO_2

A empresa GE Energy deseñou un novo motor a gas de 24 cilindros, que, usado en invernadoiros, é unha das "poucas" aplicacións de produción de enerxía eléctrica neutral a nivel de emisións de CO_2. O prototipo é "a solución perfecta" para lugares como invernadoiros porque ademais de xerar luz, tanto para as plantas como para a rede eléctrica, produce a calor necesaria. ● EFE